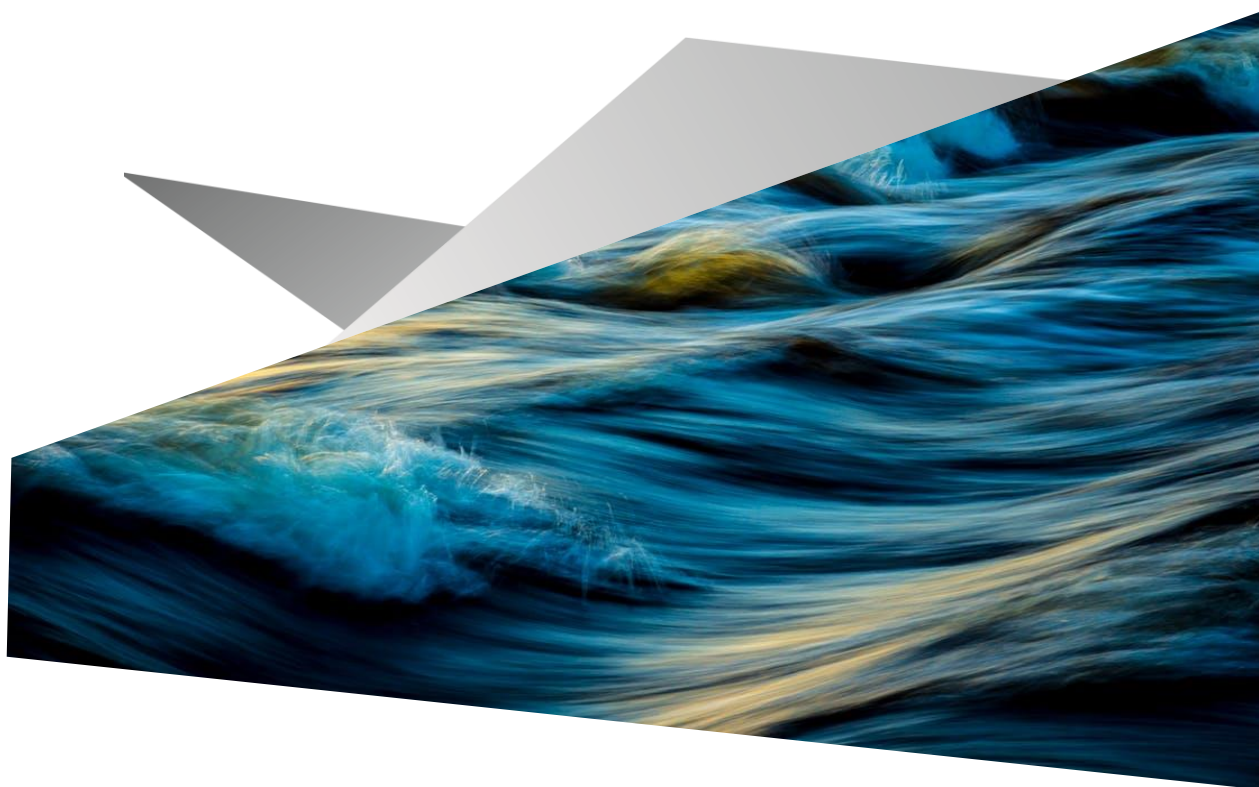

Crna Gora
Uprava za vode

Adresa: Bulevar Revolucije 24,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 224 593
fax: +382 20 224 594
www.upravazavode.gov.me

PLAN DAVANJA KONCESIJA U OBLASTI VODA ZA 2023. GODINU

Podgorica, april 2023. godina

Predlog

Na osnovu čl. 7 stav 1 Zakona o koncesijama („Službeni list CG“, br. 8/09 i 73/19), Vlada Crne Gore, na sjednici od _____ 2023. godine, donijela je

PLAN DAVANJA KONCESIJA U OBLASTI VODA ZA 2023. GODINU

Plan davanja koncesija omogućava uvođenje procedure davanja koncesija u oblasti voda, kao oblika podsticanja privatnih investicija u obavljanju privrednih djelatnosti od javnog interesa radi postizanja optimalne valorizacije prirodnih resursa. Predmetni plan odnosi se na analizu i ocjenu postojećeg stanja i to u pogledu opisa predmetnih koncesija, lokacija na kojima se može vršiti koncesiona djelatnost, opravdanosti javnog interesa i imovinsko - pravne odnose.

Koncesiono pravo korišćenja prirodnog bogatstva može se ostvariti na način i pod uslovima definisanim zakonom. Pravni okvir koji reguliše postupak dodjele koncesije u oblasti voda kao i finansiranje upravljanja vodama čine Zakon o koncesijama, Zakon o vodama ("Sl.list RCG", br. 27/07, "Sl.list CG", br.73/10, 32/11, 47/11, 48/15, 52/16, 55/16, 2/17, 80/17 i 84/18), Zakon o finansiranju upravljanja vodama ("Službeni list CG", br. 65/08, 74/10, 40/11 i 82/20), Uredba o bližem načinu sprovođenja postupka javnog nadmetanja u otvorenom i dvostepenom postupku davanja koncesije ("Službeni list CG", br. 67/09) i Odluka o visini i načinu obračunavanja vodnih naknada i kriterijumima i načinu utvrđivanja stepena zagađenosti voda („Službeni list CG“, br. 29/09, 39/19, 96/20 i 74/21).

Koncesije na javnom vodnom dobru definisane su Zakonom o vodama, a što je u skladu sa čl. 6 stav 1 i 2 Zakona o koncesijama, kojim je uređen način i postupak dobijanja koncesije za korišćenje prirodnih bogatstava. Svako korišćenje voda koje prelazi opštu upotrebu predstavlja posebnu upotrebu, za koju je potrebno steći vodno pravo, ukoliko zakonom nije drukčije određeno. Vodno pravo stiče se vodnom dozvolom ili ugovorom o koncesiji. Shodno odredbama čl. 134 Zakona o vodama, predmet koncesije na javnom vodnom dobru može biti:

1. korišćenje vode za potrebe javnog vodosnabdijevanja naselja većih od 200 stanovnika;
2. korišćenje vode za proizvodnju napitaka;
3. flaširanje, odnosno pakovanje vode, tankovanje inostranih plovnih objekata i dovođenje ili dopremanje vode u komercijalne svrhe;
4. korišćenje vodnih snaga za proizvodnju električne energije i pogon postrojenja;
5. korišćenje voda za tehnološke i slične potrebe pravnih lica u količini većoj od 86 m³ na dan;
6. crpljenje podzemnih voda u količini većoj od 86 m³ na dan;
7. zahvatanje voda za navodnjavanje poljoprivrednog zemljišta u količini većoj od 175 m³ na dan;
8. uzgoj ribe i rakova u količini većoj od 150 t/god. i školjki na površini većoj od 2,5 ha u privredne i druge svrhe;
9. eksploatacija rječnih nanosa, ako je procijenjena količina nanosa na ležištu veća od 1000 m³.

Primjenom zakonskih propisa pristup u sprovođenju procedure davanja koncesija zasniva se na jednakim, transparentnim i nediskriminatornim uslovima, uz nadoknadu koja je adekvatna valorizaciji prirodnog bogatstva, kako bi se na optimalan način koristio ovaj vodni resurs. Međutim, mora se voditi računa da se korišćenje prirodnih resursa odvija na održiv način.

Sa ekonomskog aspekta, voda kao jedan od specifičnih nezamjenjivih resursa, kao prirodno javno dobro, može se koristiti na način kojim se ne ugrožava njena supstanca i ne isključuje njena prirodna uloga, te se dodjelom koncesija u oblasti voda očekuje da će se osigurati interesi ekonomskog razvoja zemlje, i to kroz:

- povećanje nivoa zaposlenosti, što se ostvaruje novim investicijama, a čija realizacija podrazumijeva zapošljavanje nove radne snage;
- racionalnije korišćenje obnovljivih, a posebno neobnovljivih prirodnih resursa;
- plasman domaćeg ili inostranog kapitala u investicione projekte;
- transfer savremenih tehnologija i znanja (koncesiona ulaganja realizuju se, u principu uz primjenu najmodernijih tehničko - tehnoloških dostignuća, čime se ostvaruje uspješan transfer tehnologije i znanja);
- povećanje izvoza i pristup novim tržištima;
- supstituciju ili smanjenje uvoza;
- uvođenje i jačanje konkurencije;
- povećanje kvaliteta i asortimana proizvoda i usluga;
- povećanje prihoda;
- povećanje operativne efikasnosti;
- uvođenje međunarodnih standarda u poslovanju po modelima razvijenih zemalja.

I. Predmeti koncesija u oblasti voda

❖ Flaširanje vode u komercijalne svrhe

Rasploživi kapaciteti za proizvodnju flaširane vode u Crnoj Gori nijesu dovoljno iskorišćeni. Međutim, treba imati u vidu i činjenicu da, i pored značajnog potencijala karstnih izdanskih voda, samo određeni broj izvora ispunio je zahtjeve u pogledu mogućnosti korišćenja vode putem flaširanja kao stone vode. Trenutno u Crnoj Gori radi sedam fabrika za flaširanje vode i nijesu u mogućnosti da realizuju veću prodaju voda na domaćem, a posebno na inostranom tržištu. Skroman marketinški nastup, nepostojanje odgovarajuće robne marke u izvozu, kao i značajan uvoz voda, naročito kroz vezanu prodaju voda sa drugim proizvodima od strane konkurencije ograničavaju plasman vode kako na domaćem, tako i na inostranom tržištu.

U tom smislu, u dijelu ulaganja odnosno izgradnju novih postrojenja za eksploataciju izvorišta i flaširanje vode, predmetnim planom sadržano je jedno izvorište za korišćenje dijela voda za potrebe flaširanja vode u komercijalne svrhe, i to izvorište „Veliki Maljen“ Gornja Bukovica, opština Šavnik.

a) Izvorište „Veliki Maljen“ Gornja Bukovica, Opština Šavnik

Izvorište „Veliki Maljen“ nalazi se u selu Gornja Bukovica, Opština Šavnik. Lokacija izvorišta je u neposrednoj blizini saobraćajnice Nikšić - Šavnik - Žabljak, na nadmorskoj visini cca 1.310 m, udaljeno od Žabljaka 15 km, a od Šavnika 20 km. Okolina vrela je veoma čista i zdrava sredina, sa brojnim pojavama manjih ili većih planisnkih rečica i izvora, među kojima pored vrela Maljen treba naročito istaći i vrelo rijeke Bukovice i jezero na samom mjestu isticanja. Može se s pravom reći, da ukupno posmatrano, ovo područje ima veliku perspektivu kao očuvana oaza zdrave vode i hrane, što je svakako veoma bitno za dalji razvoj ovog kraja.

Karstni izvori Veliki i Mali Maljen, predstavljaju jedinstveno isticanje iz bogate karstne izdani formirane u trijaskim krečnjacima Bukovičke gore. Veliki i Mali Maljen su na rastojanju od 30-35m, na nešto nižoj koti za 2-3 m. Veliki Maljen je uređen i kaptiran dok Mali Maljen i dalje ističe kroz glacijalni materijal.

Prema dosadašnjim raspoloživim podacima i urađenih kompletnih analiza, fizičkog i hemijskog sastava konstatovano je da je voda Velikog Maljena dobrog kvaliteta. Temperatura voda je tokom godine dosta stabilna i iznosi 5-5,5°C. Vode izvorišta „Veliki Maljen“ su sa suvim ostatkom 150-250 mg/l, malomineralizovane, hidrokarbonatno-kalcijske. Na osnovu dosada urađenih analiza u svim parametrima ove vode su znatno ispod maksimalno dozvoljenih koncentracija elemenata koji su predviđeni pozitivnim propisima. Kvalitet voda je dokazan, kako na bazi analiza tako i na tržištu, jer voda koja je pakovana sa ovog izvora pod nazivom Diva izuzetno je tražena na domaćem tržištu.

Za izvorište „Veliki Maljen“ davne 1999. godine potpisan je Ugovor o prenošenju prava korišćenja dijela voda sa predmetnog izvorišta, u količini od 5l/s, i isti je raskinut u skladu sa Zaključkom Vlade Crne Gore br: 06-112/3 od 31. januara 2013. godine. Novi koncesionar „Eko Per“ d.o.o. Šavnik ima zaključen Ugovor o koncesiji za korišćenje dijela voda sa izvorišta Veliki Maljen, u količini od 5 l/s, i posjeduje fabriku koja posluje pod nazivom voda „Diva“.

Međutim, ovim planom sadržana je inicijativa pokrenuta od strane preduzeća „Per Aqua“ d.o.o. Šavnik za korišćenje dijela voda za potrebe flaširanja vode sa izvorišta „Veliki Maljen“ opština Šavnik.

Osnivači privrednog društva „Per Aqua“ d.o.o. Šavnik su: privredno društvo „Stadion“ d.o.o. Podgorica sa udjelom 45%, fizičko lice Marko Perišić sa udjelom 50% i fizičko lice Radule Raonić sa udjelom 5%. Planirano je realizacijom investicionog projekta otvaranje novih radnih mjesta i smanjenje broja nezaposlenih u ruralnom području, smanjenje trgovinskog deficita kroz smanjenje uvoza flaširanih voda (realizacijom investicionog projekta već u 2025. godini supstituisala bi za četvrtinu uvoz ukupnih količina voda, odnosno oko 35% uvoza negaziranih voda, pri čemu bi se izvoz povećao 16 puta, na 16 miliona litara) i povećanje prihoda budžeta po osnovu poreza i naknada. Strategija preduzće „Per Aqua“ d.o.o. Šavnik, shodno Investicionom projektu planira velika materijalna ulaganja i lansiranje novih proizvoda gazirane vode sa ukusima. Očekivanja su da će se uvođenjem novih proizvoda u naredne tri godine ukupna realizacija povećati za najmanje 20% što će dodatno pozitivno uticati na sve ekonomske parametre investicionog projekta koji je po indikatorima finansijskih analiza ekonomski opravdan.

Shodno navedenom, a imajući u vidu da se radi o izvorištu velike izdašnosti koji je ustaljenog kapaciteta, kao i da je data koncesija za korišćenje dijela voda sa predmetnog izvorišta u količini od 5 l/s, ipak detaljna hidrološka istraživanja na vrelu daće podatke o istom. U daljem postupku, potrebno je sprovesti hidrološka istraživanja na vrelu Veliki Maljen i utvrditi minimalnu izdašnost izvorišta i veličinu proticaja na vrelu, kao i dostaviti sve druge podatke i informacija iz čl. 18 i 19 stav 1 tačka 2, 4, 5, 10 i 15 Zakona o koncesijama, koji su neophodni za ocjenu prihvatljivosti predmetne inicijative.

❖ Crpljenje podzemnih voda

Istražni radovi obuhvataju utvrđivanje rezervi, izdašnost i kvalitet vode na određenom izvorištu i njegovu povezanost i uticaj na druga izvorišta.

Za crpljenje podzemnih voda za tehnološke i pogonske potrebe pokrenuta je inicijativa 2019. godine koja je sadržana u jednogodišnjem planu davanja koncesija u oblasti voda. Inicijativa je pokrenuta od strane „The Capital Plaza“ centar u Podgorici (prepoznat kao „Atlas Capital Centar“), koji koristi podzemne vode za tehnološke potrebe centra. Međutim, u daljem postupku nijesu dostavljeni svi neophodni podaci za pokretanje postupka dodjele koncesije, što je razlog da se ista nađe u ovom predmetnom planu.

b) Crpljenje podzemnih voda za tehnološke i slične potrebe u količini većoj od 86 m³/dan, na lokaciji Atlas Capital Centar u Podgorici

„The Capital Plaza“ centar iz Podgorice koristi podzemne vode za izgrađeni objekat i s tim u vezi ovaj organ je pokrenuo predmetni postupak u cilju rješavanja ovog pitanja, u skladu sa

zakonskim propisima. U Podgorici je izgrađen „The Capital Plaza“ centar i za potrebe centra napravljena su tri bunara B1, B2 i B3 koji predstavljaju pogodan toplotni izvor za čilere-toplotne pumpe. Pogodnost podzemnih voda kao ponora toplote i toplotnog izvora izuzetna je i praktično neprekidna.

Za energetske snabdijevanje objekta za proizvodnju toplotne energije neophodne za klimatizaciju prostora centra predviđeno je energetske postrojenje odnosno energetske blok MEB.

Potrebna energija za ove potrebe je dobijanje električne energije koja pokreće rashladne uređaje. Oni premještaju toplotnu energiju sa jednog na drugi temperaturski nivo i za to moraju imati toplotni ponor i toplotni izvor kako bi mogli da efikasno rade.

Izradom prvog bunara potvrdila su se predviđanja da će temperatura i izdašnost bunara biti dovoljna. Nivo temperature bunarske vode je 14°C i varijacije iste tokom godine su zanemarljive.

Energetski blok objekta smješten je u prostoriji na drugu etažu objekta sa pristupom iz podzemne garaže. Projektovan je da snabdijeva objekat: rashladnom energijom, toplotnom energijom i sanitarnom toplom vodom. Predviđeno je i za distribuciju rashladne vode za hlađenje rashladnih agregata tri tehnološke hladnjače u sastavu kuhinjskih blokova. Za potrebe hlađenja i grijanja objekta predviđeno je centralno postrojenje sa rashladnim agregatima i toplotnim pumpama čiji se kondezatori hlade, odnosno isparivači griju bunarskom vodom.

Postrojenje je predviđeno sa tri rashladna agregata. Osnovni zadatak sistema je pokrivanje velikog rashladnog kapaciteta 3,5 MW u dugom ljetnjem periodu i manjeg grejnog kapaciteta 2,2 MW u zimskom periodu. Glavni vodozahvat bunarske vode predviđen je sa tri bunara na naspramnim krajevima objekta.

Kako je energetske blok MEB predviđen u prostoriji br. 21 nivo 2 na jednom mjestu to se od njega do poslovnih cjelina PC3-PC1 do stambenih lamela L1-L5 vodi cijevna mreža na -2 i djelimično -3 etažu obrtno povratnim sistemom vođenja cijevne mreže. Ukupna dužina razvodnog i povratnog cjevovoda na svakom mjestu priključenja približno je ista.

Izdašnost bunara koji su projektovani iznosi: ljeti: 216 m³/h /3 x 60 l/s, zimi: 216 m³/h /3 x 60 l/s.

II. Postupak za davanje koncesije

Postupak za davanje koncesija pokreće nadležni organ izradom koncesionog akta, u skladu sa godišnjim planom iz čl. 7 Zakona o koncesijama. Međutim, zainteresovano lice može podnijeti inicijativu za dopunu plana iz člana 7 stav 1 istog zakona. Inicijativa se podnosi nadležnom organu i sadrži ocjenu ekonomske opravdanosti investicije, podatke i informacije iz čl. 18 i 19 stav 1 tačka 1, 2, 4, 5, 10 i 15 Zakona o koncesijama, potrebne za ocjenu prihvatljivosti inicijative, sa dokazima o realnim troškovima izrade ocjene ekonomske opravdanosti investicije. Ukoliko nadležni organ ocijeni inicijativu prihvatljivom ista čini predlog za dopunu plana koncesija za tekuću godinu koji donosi Vlada.

Koncesioni akt usvaja Vlada Crne Gore, s tim što prethodno, prije njegovog dostavljanja na usvajanje, nadležni organ organizuje i sprovodi javnu raspravu u roku od 15 do 30 dana od dana upućivanja javnog poziva za javnu raspravu.

Nadležni organ, nakon usvajanja koncesionog akta, objavljuje javni oglas u Službenom listu Crne Gore, najmanje jednom dnevnom štampanom mediju koji se distribuira na teritoriji cijele Crne Gore i na internet stranici nadležnog organa.

Rok na koji se daje koncesija određuje se na osnovu predmeta koncesije, vremena potrebnog za povrat investicija i ostvarivanje dobiti po osnovu koncesione djelatnosti.

Rok trajanja koncesije ne može biti duži od 30 godina kada odluku o davanju koncesije donosi Vlada, niti duži od 60 godina kada odluku o davanju koncesije donosi Skupština.

III. Spisak propisa koji se primjenjuju na postupak davanja koncesija i vršenje koncesione djelatnosti

Propisi koji se primjenjuju na postupak davanja koncesija i vršenje koncesione djelatnosti:

- Zakon o koncesijama („Službeni list CG“, br. 08/09 i 73/19);
- Zakon o vodama ("Službeni list RCG", br. 27/07, "Službeni list CG", br.73/10, 32/11, 47/11, 48/15, 52/16, 55/16, 02/17, 80/17 i 84/18);
- Zakon o finansiranju upravljanja vodama ("Službeni list CG", br. 65/08, 74/10, 40/11 i 82/20);
- Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata („Službeni list CG“, br. 64/17, 44/18, 63/18, 11/19 i 82/20);
- Zakon o upravnom postupku ("Službeni list CG", br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17);
- Zakon o obligacionim odnosima ("Službeni list CG", br. 47/08, 04/11 i 22/17);
- Zakon o životnoj sredini („Službeni list CG“, br. 52/16);
- Zakon o procjeni uticaja na životnu sredinu („Službeni list CG“, br. 75/18);
- Zakon o državnoj imovini ("Službeni list CG", br. 21/09 i 40/11);
- Strategija upravljanja vodama Crne Gore (2017);
- Uredba o bližem načinu sprovođenja postupka javnog nadmetanja u otvorenom i dvostepenom postupku davanja koncesija („Službeni list CG“, br. 67/09);
- Odluka o visini i načinu obračunavanja vodnih naknada i kriterijumima i načinu utvrđivanja stepena zagađenosti voda („Službeni list CG“, br. 29/09, 39/19, 96/20 i 74/21);
- Uredba o projektima na koje se vrši procjena uticaja na životnu sredinu („Službeni list CG“, br. 20/07, 47/13, 53/14 i 37/18);
- Pravilnik o sadržaju zahtjeva i dokumentaciji za izdavanje vodnih akata, načinu i uslovima za obavezno oglašavanje u postupku utvrđivanja vodnih uslova i sadržaju vodnih akata („Službeni list CG“, br. 07/08 i 14/16);
- Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Registra ugovora o koncesijama („Službeni list CG“, br. 47/09 i 32/15);
- Pravilnik o određivanju i održavanju zona i pojaseva sanitarne zaštite izvorišta i ograničenjima u tim zonama („Službeni list CG“, br. 66/09).